

Magyar nyelvi hatáserősítő programok Temes megyében

dr. Erdei Ildikó

2012. április 13.

Magyar nyelvoktatás és nyelvápolás a Kárpát-medence szórványvidékein

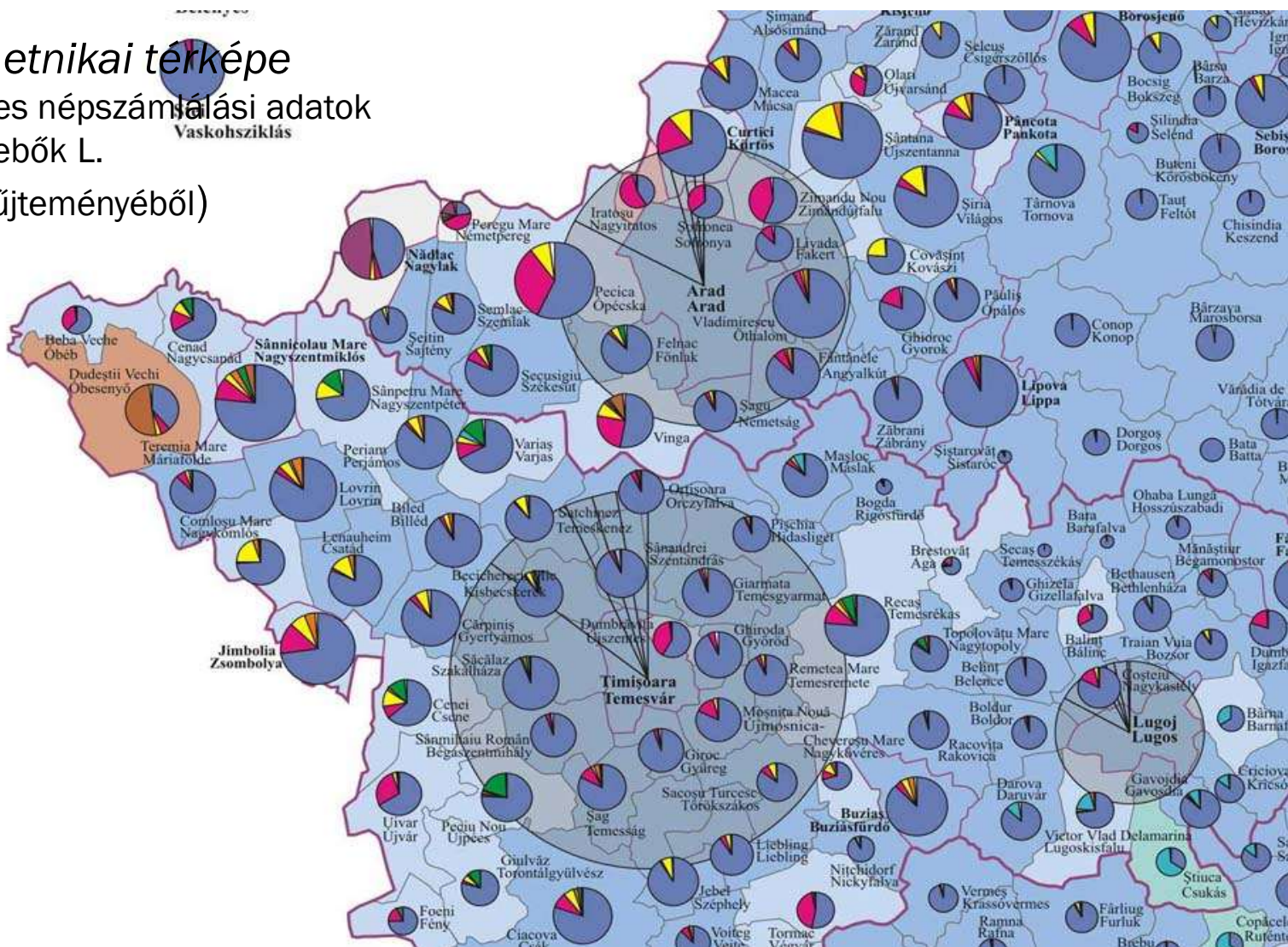
Az előadás felépítése:

- Temes megye - szórványrégió
- Magyar nyelvű oktatási helyzetkép
- Kiemelt nyelvi hatáserősítő programok

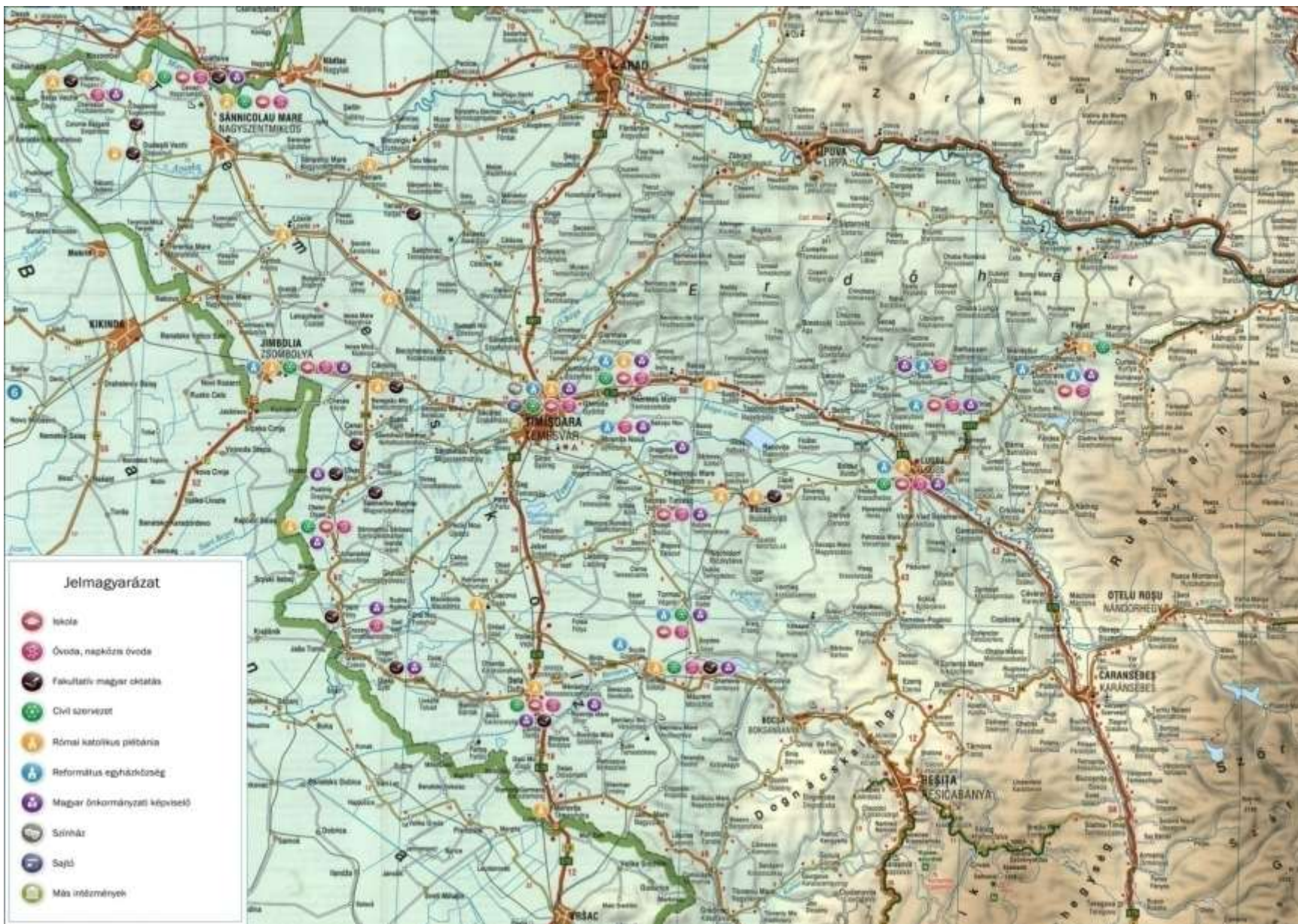
Temes megyéről - néhány adatban

A régió etnikai térképe

(a 2002-es népszámlálási adatok alapján, Sebők L. térképgyűjteményéből)

- Vegyes nemzetiségi összetétel - 17 nemzetiség (2002-ben)
- Az elmúlt időszakban igen jelentős a fogyás : Temesváron 2011-ben magyar lakossága 15580 fő (5,13%), az elmúlt 10 évben a fogyás mértéke 35,85%
- Erősen szétszórt a megye egész területén
- Temesvár – vidék
- A többségi nemzetet viszonyított számbeli arányok nagyon széles skálán mozognak
- Az „asszimilációs potenciája” igen magas (az asszimilációs fogyás az elmúlt tíz évben 10,10% volt, mely a teljes fogyás 51,57%-a).
- A vegyes házasságok aránya eléri a 63,9%-ot.

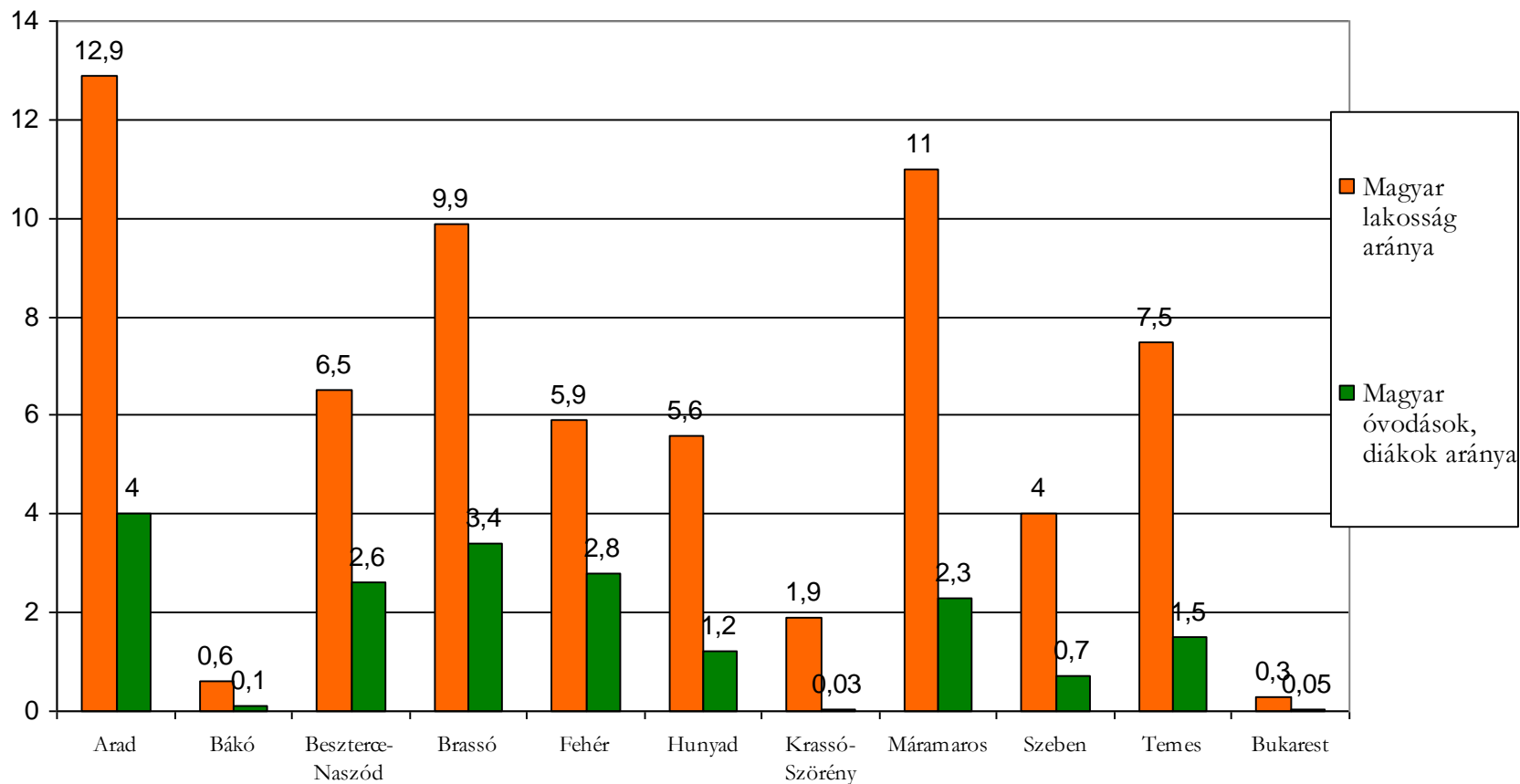
Jelmagyarázat

- Iskola
- Óvoda, napközis óvoda
- Feküdtéri magyar oktatás
- Civil szervezet
- Római katolikus plébánia
- Református egyházközség
- Magyar (önkormányzati) képviselő
- Sztínház
- Sajtó
- Más intézmények

Temes megyei magyar tannyelvű oktatási helyzetkép 2011-2012

Intézmények	Össz	Önálló	Tagozat	Létszám	Anyanyelvű	Fakultatív
Óvoda	23	9	14	óvodás	563	-
Elemi iskola	5	2	3	I-IV. osztályos	280	154
Általános iskola	6	1	5	V-VIII. osztályos	275	149
Középiskola	2	1	2	IX-XII. osztályos	257	31
Összesen	36	13	24	Összesen	1375	334

Temes megye magyar tannyelvű oktatási helyzete a szóránymegyék viszonylatában

Szórványoktatás – fő nehézségek

I. Az iskolák elérhetősége

II. A domináns többnyelvű környezet hatásai, a felcserélő kétnyelvűségi helyzetből adódó nehézségek

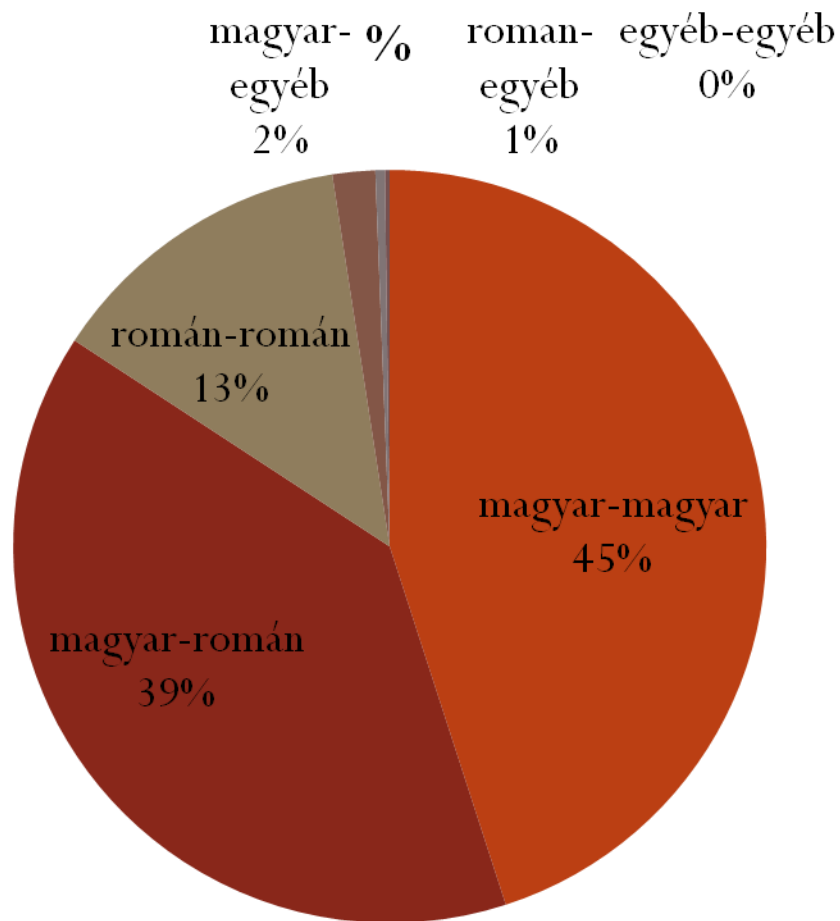
III. Alacsonyabb gyereklétszám

- beszűkülő választási lehetőség,
- nagyon heterogén csoportok,
- a csoportok hiánya

IV. Előítéletek, negatív vélemények a kisebbségi léttel, iskolával, a magyar nyelvtudás értékével kapcsolatosan

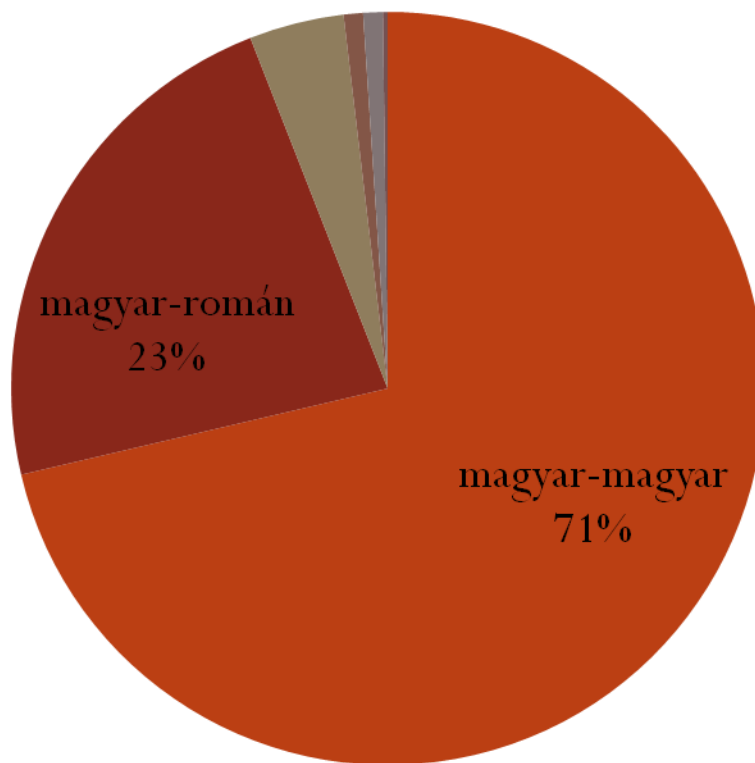
Domináns nyelvi környezet

A család jellemzői (óvodások)

A család jellemzői (iskolások)

román-magyar-román	magyar-egyéb	0%	román-egyéb	egyéb-egyéb
4%	1%		1%	0%

Megváltozott kontextus :

A magyarul már beszélő gyerekek oktatására és nevelésére berendezkedett intézmények új helyzetekkel szembesülnek:

- A magyar tannyelvű óvodában járó gyerekeknek több mint fele, a magyar iskolába járó kisiskolások egy harmada származik olyan családból, ahol a kommunikáció nyelve elsősorban nem a magyar nyelv.
- A nyelvileg vegyes házasságokban nevelkedő gyerekek szülei a magyar nyelv megtanulását általában az intézményektől várják el, intézményen kívül kevés magyar nyelvi hatás éri a gyerekeket.

Nyelvi hatáserő programok

Helyi kutatások, korai kétnyelvűség kialakításával kapcsolatos módszertani programok

Működő programok:

Iskolák szintjén:

- Magyar nyelvi felzárkóztató programok
- Sziporka iskolarádió
- Napközi programok

Iskolán-óvodán kívüli programok:

- Magyar nyelvű játszóház-program
- Bejáró anyanyelvi táborok vakációban

Értékelés

Nincs sajátos jogszabályi háttere.

Statisztika: diákok, pedagógusok

- Magyar nyelvi felzárkóztató programok: 15 diák, 1-2 pedagógus
- Napközi programok: 50 diák, 4 pedagógus
- Magyar nyelvű játszóház-program: 80-100 gyerek, 30 pedagógus, képzőművész, egyetemi hallgató, diák
- Bejáró anyanyelvi táborok vakációban: 20 gyerek, 2-4 pedagógus

Szakképzett pedagógusok, elsősorban tanítók, óvodapedagógusok

Helyszínek, intézmények: Bartók Béla Elméleti Líceum, napközi Lugoson is

Aktuális kihívások:

- Nyelvi felzárkóztató programok esetében: módszertani segédanyagok, a program folytatása felső tagozaton, középiskolában
- Játszóház esetében: rendszeresebb foglalkozások

Fakultatív magyar nyelvoktatás 2011 - 2012

Fakultatív nyelvoktatás

1. Közoktatási törvény, miniszteri rendelet szabályozza, sajátos tanterv, mely lehetővé teszi a nyelvi szint szerinti bontást
2. Statisztika:
 - a. 334 diák összesen
 - b. 8 pedagógus, elsősorban tanítók, óvónők
3. Helyszínek, intézmények:
 - Detta V-VIII
 - Gyér I-IV, V-VIII
 - Buziás V-VIII, IX-XII
 - Csene I-IV, V-VIII
 - Gyertyámos I-IV, V-VIII
 - Varjas, I-IV, V-VIII
 - Óbéb, I-IV, V-VIII
 - Keglevich, I-IV, V-VIII
 - Csanád, V-VIII
 - Gátalja I-VIII, V-VIII
 - Újvár, I-IV, V-VIII

Fakultatív magyar nyelvoktatás

Fakultatív magyar nyelvoktatást segítő programok :

- magyar nyelv és kultúra tábor,
- gyerekek találkozói,
- szakmai képzések szervezése
- szakkönyv-, taneszközcsomagokkal való ellátás

Előítéletek, negatív vélemények a kisebbségi léttel, iskolával, a magyar nyelvtudás értékével kapcsolatban

- Anyanyelvű / Magyar nyelvű oktatási hálózatot bemutató anyagok, kiadványok
- Kétnyelvűség előnyeit bemutató kiadványok
- Élő kapcsolat program – közösségépítés

Köszönöm a figyelmet!

ildiko.erdeif@gmail.com